

PRZEDANIE (79) *sb n*

Pierwsze e oraz a jasne, w końcowym e wahania.

sg *N* przedanié (21); -é (7), -e (3), -(e) (11); -é *OpecŻyw* (2), *OpecŻywSandR*, *Calep*; -é : -e *SarnStat* (3:3). ◇ *G* przedaniã (19); -ã (16), -(a) (3). ◇ *D* przedaniu (7). ◇ *A* przedanié (15); -é (4), -(e) (11). ◇ *L* przedaniu (10). ◇ *pl N* przedaniã (5). ◇ *A* przedaniã (2).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: przedanie od kogo (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVIII w. s.v. przedać; poza tym XVIII w. s.v. sprzedajny.

1. Oddanie za pieniądze lub inną wartość materialną, sprzedaż; *venditio Mącz*, *PolAnt*, *Calep*, *JanStat*, *JanPrzyw*, *Cn*; *hasta*, *venundatio Mącz* (72) : *Venundatio*, *Przedanie/ Záprzedanie. Mącz* 92a, 479c; *Calep* 1107; [bo przedanié nic inégo nie ieft/ iedno oddálení od siebie/ á rzeczy swoiéy/ y práwá fwégo ná kogo inźégo włanié. *SenekaGórn* 241 (*Linde s.v. przedać*)].

a. O tym, co przeszło na własność kupującego [w tym: czego (22)] (63) : *LibMal* 1554/186v; *Wízákze* iefli *Pozwany* dopuści *Íftcowi fant/* którym *fy* iemu w płáczeniu długu *broni/* *przedác/* może *Ízełci* *Niedziel* ku przedaniu *nieczekác. GroicPorz* r, eev; *UstPraw* H; *Mącz* 126b, 371b, 394b; *Nie* ieft *rózgá* imieniem/ ále ieft *pewnym* *Íkutečného* *przedánia* *onégo* v *Práwá* *znákem. OrzQuin* T3v; O przedaniu *dóbr* *krewni* *mogá* *świádczyć* y *kmotr. SarnStat* 688; *Gdzie* *Donácia*, *tám* *iuź* y *przyaciél* *nie* *može* *odbić*, *áni* *odłóżyć* *przedania* *SarnStat* 697, 256, 337, 374, 578, 599 (15).

przedanie czyje [= kto został sprzedany] (1): *Ruben* *przedię* *żałue* *Iozephowego* *przedania* *RejJóz* N3.

przedanie czyje [= kto sprzedał] [w tym: *pron poss* (3), *G pron* (1)] (4): *Zás* *máź* *gdy* *przeda* *dom* [...] *tedy* *okup [= zapłata]* *iego* *będzie* *áfz* *do* *końcá* *roku* (od) *przedánia* *iego* *BudBib* *Lev* 25/29, *Lev* 25/27; *SarnStat* 84, 92.

W porównaniu (1): *iáko* *Íprofna* *rzecz/* *kiedy* *dobra* *páni* *czegoś* *ták* *wiele* *ná* *twarz* *nákládzie/* *iź* *fie* *zda* *iákoby* *byłá* *w* *máľzkárze* [...] *záwdy* *iednáka/* [...] *iuź* *iáko* *drewno* *Íthoi/* *á* *czeka* *łoiowego* *łóńczá/* *iáko* *Mofkwá* *czáľu* *ná* *przedanie* *łoboli. GórnDworz* G2.

W połączeniach szeregowych (8): (*nagł*) *Obiczai* *Polłkich* *zapisow* *przedania*, *zástaw*, *Zamian*, *arend* y *innich. [...]* (-) *ComCrac* 21; *SeklKat* 12; *GroicPorz* mv; *które* *to* *zástawy/* *dárowánia/* *przedánia/* y *zapiły* *káľfuiemy/* [...] *áby* *žadnéy* *mocy* *niemiáły* *SarnStat* 1102, 84, 92, 979, 1102.

Wyrażenia: »przedanie imienia, majątności« (1:1): *ZapWar* [c. 1534] nr 2524; *á* *oná* *łummá* *pieniędzy/* *która* *przydźie* *z* *przedánia* *tákovéy* *máiętności* [*ex venditione JanStat* 563]/ *nie* *ma* *bydź* *więťza* *nád* *dług* *oycowłki. SarnStat* 593.

»przedanie wieczne, wiecznie« = *venditio JanStat* [*szyk* 3:1] (3:1): *A* *ieft* [*wyderkof*] *wieczné* *przedanié*, *bo* *áni* *ten* *co* *kupuie* *nie* *može* *fie* *fwych* *pieniędzy* *vpominác*, *áni* *Pan* *onych* *dóbr*, *wyíawfzyby* *chćiał* *znowu* *przedác*, y *Ízkody* *odnośić. SarnStat* 1270, 687, 1166, 1250.

Szeregi: »przedanie albo (i) dar (a. darowanie)« = *venditio et donatio JanStat* (2): *Gdyź* *thu* *ći/* *ktorzy* v *Sádu* *łá* *obliczni/* *milczá/* [...] *przedanie* *álbo* *dar* *widząc/* *nic* *fy* *nieÍprzećiwiaią/* *dla* *tego* *łłufźnie* *ná* *potomne* *czáły* *milczec* *máią* *wedle* *práwá. GroicPorz* 13; *SarnStat* 941. [*Ponadto* *w* *połóczeniu* *szeregowym* 1 r.]

»przedanie i (abo) kupienie (a. wykupowanie)« [szyk 2:1] (3): *Plato* w fwoich Práwách rofkázuie/ żeby ták Przedawcá iáko y Kupiec/ dziesięć dni po przedaniu ábo kupieniu rzeczy [post res ... *commutatas*] w Mieście zmiełzkał *ModrzBaz* 34; ARENDA. Téz to iest *species* kupienia y przedania, wzywánia [...] máiętności, do czáfu tylko álbo kréfu pewného *SarnStat* 1271, 1177. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przedanie i wzdanie (a. [powzdanie])« (1): KIedy kto Imięnie [...] przedał/ [...] tákowé przedanié y wzdanié tákíe wiecznie imienia fwego/ [...] ma w powiećie fwym wálnym [...] vczynić *SarnStat* 1166; [*ZapWpolJutr 1549 4/17v*].

»przedanie abo zapis« (1): GDyby Páni szláchetcka przyzwoliá mężowi fwému ná przedanié ábo ná iákikolwiek zapis/ z dóbr iego/ z wianá fwoiego/ które ná tymże imieniu miałá/ tráci wiano fwoie/ ile ná oné dobrá opiláné tylko *SarnStat* 1177. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]

Wyrażenia przyimkowe wznacz. 'na sprzedaż, na licytację': »do przedania« (4): Proscriptio, Publicatio – Wywołanie do przedania *Calep* [864]a, 6a; Sery groźzowe mieć do przedania/ do rozchodu pułgroźzowe. *GostGosp* 74, 118.

»ku przedaniu« (5): *GroicPorz* dd2; Sláchtá y duchowni/ ták też poddáni ich fá wolni od cłá y targowego/ od tákich bydł co ie domá vchowáią ku przedaniu *UstPraw* E.

~ Zwrot: »mieć ku przedaniu« (2): Iełtem kupiec/ á mam niekthore rzeczy ku przedaniu pożyteczné oblubienicy Cefárkíey. *HistRzym* 57v, 57v.

Wyrażenie: »rzeczy ku przedaniu« = *towary* (3): Iam przyfzedł ku thwey miłości niofąc niekthore rzeczy ku przedaniu. *HistRzym* 57v, 57v [2 r.]. ~

»na przedanie« = *venum Mącz* (4): Inscribe aedes, Dác wywołác dóm ná przedanié/ y cenę yego pomienié. *Mącz* 375b, 317b, 483d; Mátká iego wdowá/ [...] iufz podrośłego tego to Epiphániusza poślálá do miáštá/ zrzebcá [...] przedawác. ktorego gdy [...] wiodł ná przedanié: potkał go Zyd ieden ktory koniá onego kupić chćiał. *SkarŻyw* 451.

a. *O tym, co nie jest typowym towarem (o stanowiskach i przywilejach)* (3) : *ComCrac* 20v; (*nagł*) O przedaniu szołyftwá. (–) [...] Szołytsi/ [...] przedawác szołyftwá áni záftáwiác nie mogą bez dozwołenia páná dzyedycznego *UstPraw* F2v; á ták pod przylięgá zdał [*Ezaw*] mu [*Jakubowi*] pirworodłtwo fwoie zá potráwę soczewice (*marg*) Przedanié pirworodłtwá. (–) *BielKron* 14.

b. *Zdradzenie dla korzyści materialnej (o Judaszu) [w tym: kogo (2)]* (6) : Iezuía milégo od Iudálfa przedaniyé. *OpecŻyw* 83, 85v; *OpecŻywSandR nlb* 3v; ná ten czás odśzedł [...] Iudałz Ifkóryotki/ do Arcykáplanow/ y rzekł do nich: Co chcećie mi dác/ á ia go wam wydam? A oni poštánowili dác mu trzydzieści srebrińkow. (*marg*) Przedanié. (–) *LatHar* 690, 704 *marg*.

Wyrażenie: »przedanie Pańskie« (1): Szrody też że od Apośtolfkich czáfów niektore mieścá pałzczáły/ ná przedanié Páńfkie wfpomináiąc *LatHar* 125.

2. *Oddanie, przekazanie pod zwierzchność polityczną [czego]* (2) : Smowił fie znowu Prufki Miśtrz s krolem Ianem Czełkim o przedanié Pomorfkíey źiemie/ gdy obaczył iż od Márgrábiow nie pewne były zapify *BielKron* 371v.

przedanie komu (1): Tam prosił krolá Prufki Miítrz [...] / áby zoftáwili Pomorfká ziemię przy Prufiech chcąc dáć summę złothá y írebrá zá nię / by iedno dano lífty tákie otworzone / ná kthorych by ftáło iáwne przedánie Prufom Pomorfkiey ziemie *BielKron* 370.

3. *Dokument sprzedaży; mancipatio, mancipium Cn [czego]* (1) : Téż vftáwiamy: iefli więcéy koni będzie przywiedżiono / niż íest wyráżono w przedániu Zup [*in venditione Zupparum JanStat* 41] / tedy ná každého koniá má bydz dawán ieden korzec owlá ná dzień *SarnStat* 376.

4. *To, co się sprzedaje (sprzedało), przedmiot sprzedaży; venditio Vulg, PolAnt; venale PolAnt* (4) : A íefliby nie mógł mieć pieniędzy áby odkupił co záprzedał / ten ktory kupił będzie trzymał aż do Miłóściwego látá: Bo tego láthá Miłóściwego / wśyftko przedánie ma íie wroćić do páná / y do dzierzawce dawnego. *Leop Lev* 25/28.

przedanie czyje (2): Gdy zvbóżeie brát twoy / y przeda ofiádłość íwoię / á przyidzie okupiciél íey / blifki íego / tedy niech odkupi przedánie brátá íwego. *BudBib Lev* 25/25, *Lev* 25/28.

Zwrot: »przedać przedanie« (1): gdy przedałz grunt fáfliádowi twemu (*marg*) Włáfnie / gdy przedacie przedánie fáfliádowi twemu. (-) [*cum vendideritis venditionem proximo tuo*] ábo kupifz z ręki bliźniego twego / niepodeydziefz żaden brátá twego. *BudBib Lev* 25/14.

Synonimy: 1. handel, handlowanie, kupczenie, kupia, kupiectwo, przekup, sprzedanie, sprzedawanie, targ; 2. danie; b. oszukanie, zdrada; 4. handel, kupia, towar.

Cf 1. PRZEDAĆ, 2. PRZEDAĆ, [PRZEDADZA], PRZEDAJ, PRZEDAŃ, PRZEDAŻ

LWil